

WYBORY 1989

JEDNODNIÓWKA | PRZEGLĄD PRASY Z DNI 5-11 CZERWCA 1989 R. | WTOREK, 4 CZERWCA 2019 R.

WCZORAJ WYBIERALIŚMY 460 POSŁÓW I 100 SENATORÓW

W chwili, gdy zamykamy numer „Gazety”, głosowanie jeszcze trwa. Nie dysponujemy więc nawet ostatecznymi danymi o frekwencji wyborczej, nie mówiąc o jakichkolwiek wynikach.

Jakie one będą? Wstępne, nieoficjalne dane z kilku obwodów zamkniętych, w których głosowanie zakończono przed południem (szpitale, domy opieki społecznej, sanatoria), nastrajają bardzo optymistycznie. Kandydaci „Solidarności” odnosili tam zwycięstwa zdecydowane, by nie rzec druzgocące. To samo można powiedzieć o wynikach w obwodach zagranicznych, z których nadeszły już informacje.

Ale we wszystkich tych przypadkach chodzi o bardzo niewielkie i specyficzne obwody, w których głosowało kilkadziesiąt bądź kilkaset osób. Nie można więc traktować tych rezultatów nawet jako sondażu dotyczącego intencji ogółu wyborców. Skład Sejmu rozstrzygnie się w okręgach wyborczych, grupujących po kilkadziesiąt lub kilkaset tysięcy wyborców.

Wg Państwowej Komisji Wyborczej frekwencja o godz. 18-ej, na 4 godziny przed zamknięciem lokali wyborczych, wynosiła 52 proc. [...]

Frekwencja mogła być jednak wyższa, gdyby informacja o adresach komisji wyborczych dorównywała tej, którą pamiętamy z lat poprzednich. [...] Skomplikowana procedura głosowania spowodowała także korki w lokalach wyborczych, za mało było kabin. W tej sytuacji większość komisji uznała za dopuszczalne dokonywanie skreśleń poza kabinami, choć z zachowaniem tajności. Ustawiono stoliki, pozwalano nawet skreślać na parapecie. Jednak nie wszędzie. Trafiliśmy w Warszawie do dwóch komisji, w których każdego wyborcę wręcz zapędzano do kabiny. [...]

Jeśli chcemy, by frekwencja w drugiej turze wyborów za dwa tygodnie była wyższa, by ostateczne rozstrzygnięcia zapadły z udziałem jak największej części Polaków, warto rozwiązać i ten problem. Bo drobiazgi mogą decydować o powodzeniu całego przedsięwzięcia.

„Gazeta Wyborcza”, 5 czerwca 1989 r.

fol. Erazm Ciolek © A. Ciolek

Masakra w Pekinie

PIEKŁO NA PLACU Niebiańskiego Spokoju

Niepokojące informacje zaczęły nadchodzić już w sobotę. Oddziały wojskowe, do tej pory przyglądające się demonstrującym studentom, bardziej energicznie zaczęły usuwać młodzież z placu Tiananmen. Popychania przerodziły się w bójki – na początku przy użyciu pałek i kamieni. Potem sięgnięto po broń. Doszło do tragedii.

Oddziały wojskowe, które w sobotę zdążyły ze wszystkich stron na Tiananmen zostały zatrzymane przez barykady ustawione przez studentów. [...]

Informacje nadchodzące z Pekinu są i straszne i sprzeczne. Nie wiadomo do tej pory, jaka jest faktyczna liczba ofiar śmiertelnych i prawdopodobnie nigdy jej nie poznamy. Mówi się o 2-5 tys. zabitych i setkach tysięcy rannych. Takie są efekty dwudniowej strzelaniny w Pekinie.

Okolice Tiananmen są praktycznie odcięte od świata. Przez cały czas słychać strzały. Ulice chińskiej stolicy patrolowane są przez wojskowe wozy bojowe i czołgi. [...]

Studenci, już rozproszeni starają się nie pozostać dłużnymi. Przy pomocy butelek z benzyną udało im się zniszczyć wiele pojazdów. Dochodziło też do przypadków samosądu [...].

Wydarzenia na pekińskim Placu Niebiańskiego Spokoju (o ironio!) spotkały się z żywą reakcją w wielu krajach. Rzesze polityków wystąpiły z potępieniem akcji wojska, a przed siedzibami ambasad chińskich dochodziło do akcji protestacyjnych. [...]

W ciągu dwóch dni zginęły tysiące ludzi. Nikt nie jest w stanie stwierdzić, czy to już koniec. Być może dzisiaj ponownie napłyną informacje o kolejnych ofiarach

na placu Tiananmen. Byłoby to ze szkodą dla wszystkich, gdyż nie należy zapominać o roli i pozycji Chin w regionie i w polityce światowej. Kraj ten już niejednokrotnie przechodził przez takie okresy historii, o których potem starano się jak najszybciej zapomnieć. Ale i o tych faktach dowiadujemy się z opóźnieniem. Obecnie możemy śledzić wydarzenia zachodzące na Placu Niebiańskiego Spokoju na bieżąco. Chiny się reformują, ale chyba nikt nie oczekiwał z tego kraju takich wieści.

Jacek Wasilewski

Na podstawie informacji telefonicznych i własnych połączeń teleksowych udało nam się dorzucić garść szczegółów o tym, co się stało w Pekinie:

Niektóre agencje twierdzą, że w stolicy Chin interweniowały jednostki wojskowe ściągnięte z granicy wietnamskiej. [...]

Armia tajwańska została postawiona w stan pogotowia bojowego, mówi się o możliwości starć z oddziałami ChRL.

Przeciwko sprawcom masakry w Pekinie demonstrowało w niedzielę w Hongkongu około 200 tys. osób.

Na ulice miast zachodniemieckich wyszły pochody chińskich studentów pobierających naukę w RFN. [...]

Pierwsze oficjalne reakcje władz bońskich na wydarzenia w Pekinie określa się jako umiarkowane, mimo tego, iż przebywający w Pekinie obywatele RFN w bezpośrednich przekazach telewizyjnych zażądali od rządu RFN zawieszenia wszelkiej pomocy gospodarczej dla Chin.

„Sztandar Młodych”, 5 czerwca 1989 r.

WYBORY w Warszawie

Wyborcza niedziela upłynęła raczej spokojnie. Otrzymałszy nieliczne sygnały o incydentach lub nadużyciach, jednak najczęściej okazywały się one fałszywe. [...]

Najbardziej rzucała się w oczy

w Warszawie wszechobecność służb informacyjnych „Solidarności”. Dwu lub trzyosobowe ekipy, najczęściej młodzieżowe (uczniowie, harcerze Rzeczypospolitej) obecne były pod niemal wszystkimi lokalami wyborczy-

mi. Większość ze stolikami, niektóre przysiadły na murach lub po prostu spacerowały w pobliżu wejścia, rozdając chętnym „ściągawki z listą kandydatów „Solidarności”.

Pod niemal każdym lokalem urzędowali także funkcjonariusze SB, zwykle w małych fiatkach. Najczęściej spali, jednak na Mokotowie nie obyło się bez drobnych incydentów, gdy prze-

pędzali nasze ekipy na 150 m od lokalu wyborczego. [...]

Kampanie prowadziły też ugrupowania koalicji rządzącej, ale ich stoiska były znacznie rzadsze. Na ul. Różanej na Mokotowie zawstydzony pan bez żadnego identyfikatora rozdawał karteczki wzywające do głosowania na kandydatów partyjnych oraz na prezydentkę Zdzisławę Guć.

„Gazeta Wyborcza”, 5 czerwca 1989 r.

Po głosowaniu

O godz. 22.00 zamknięte zostały lokale wyborcze w kraju. Zakończyła się I tura wyborów Sejmu i Senatu. 22.411 obwodowych komisji wyborczych zebrało się w pełnych składach i przystąpiło do obliczania wyników głosowania. Dla blisko 250 tys. ich członków i ponad 120 tys. mężów zaufania po pracowitym dniu przyszła pracowita noc. [...]

Dla 2.333 kandydatów na posłów i senatorów, ubiegających się o 460 mandatów poselskich i 100 senatorskich, nastąpiły godziny oczekiwania na wyniki wyborów. W pierwszej turze należy pokonać poprzeczkę ponad 50 % ważnych głosów, aby zapewnić sobie mandat. Prace nad obliczaniem wyników wyborów potrwać jeszcze dwa – trzy dni. [...]

Polska Agencja Prasowa

GRA MIEJSKA WYBORY 1989

4-8 CZERWCA 1989 R.

ORGANIZATORZY:

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

MUZEUM HISTORII POLSKI

PARTNER:

FUNDACJA
PGNiG IM. IGNACEGO
ŁUKASIEWICZA

Po głosowaniu powiedzieli

MIECZYŚLAW F. RAKOWSKI – premier

Wybory powinny otworzyć fazę współpracy między opozycją, a naszym obozem koalicyjnym. Mówiłem o tej współpracy, mając na myśli jedno-czenie wysiłków dla usuwania z życia społeczno-gospodarczego Polski tych zjawisk, które udaremniają wyjście na prostą.

„Sztandar Młodych”, 5 czerwca 1989 r.

ALEKSANDER KWAŚNIEWSKI

– działacz Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej

Jestem przekonany, że wszystkie zagrożenia i trudności pokonamy jedynie wspólnie, jedynie razem. Wierzę, że Polskę stać na nowoczesność i normalność. Musimy jednak zamiast emocji, uprzedzeń, czy partykularyzmów, kierować się społecznym interesem, nie bać się reform, wykazać maksimum cierpliwości, ale i odwagi.

„Sztandar Młodych”, 5 czerwca 1989 r.

LECH WAŁĘSA – przewodniczący „Solidarności”

Tu nie wolno robić kampanii. Dajmy teraz spokojnie wybierać. Polska weszła na drogę rozwoju i trzeba jej w tym pomóc.

„Sztandar Młodych”, 5 czerwca 1989 r.

ROMAN MALINOWSKI

– prezes Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego

Obecne wybory są krokiem w procesie wielkich, jakościowych przemian, które noszą znamiona rewolucyjne, a przeprowadzane są metodami ewolucyjnymi. To, co się w tej chwili dzieje, jest etapem przejściowym, który łączy nasze tradycje i aspiracje narodowe oraz nasze wspólne doświadczenia. ZSL po wyborach będzie realizowało program zawarty w deklaracji wyborczej stronnictwa. Dbać będziemy o umacnianie pozycji rolnictwa i gospodarki żywnościowej w okresie przemian społeczno-gospodarczych oraz dążyć do dokończenia reformy gospodarczej w rolnictwie, ale także w całej gospodarce narodowej.

„Rzeczpospolita”, 5 czerwca 1989 r.

KAZIMIERZ MORAWSKI

– lider Unii Chrześcijańsko-Społecznej

Obecne wybory to godzina prawdy. Społeczeństwo może wybrać ludzi, których darzy zaufaniem i których chciałoby widzieć w parlamencie. Wszyscy wybieramy zgodnie z własnym obywatelskim sumieniem i w imię potrzeb kraju. Nasze państwo powinno być rządzone wspólnie przez siły, jakie sprawowały dotąd władzę, jak i przez opozycję będącą czynnikiem kontroli. [...] Głosowałem i myślę, że członkowie Unii Chrześcijańsko-Społecznej także wybierali tych, którzy dają gwarancję, że będą właściwie kierowali sprawami Polski.

„Rzeczpospolita”, 5 czerwca 1989 r.

JERZY JÓZWIĄK

– prezes Stronnictwa Demokratycznego

Była to zupełnie inna kampania wyborcza niż dotąd. Toczyła się walka programów i ludzi je reprezentujących. Stronnictwo Demokratyczne w oparciu o uchwałę swego kongresu przedstawiło program odnowy Polski w płaszczyźnie politycznej, ekonomicznej i gospodarczej. Mam nadzieję, że elektorat dokona prawidłowego wyboru kandydatów gwarantujących realizację zapowiadanych programów.

„Rzeczpospolita”, 5 czerwca 1989 r.

BRONISŁAW GEREMEK – działacz „Solidarności”

Myślę, że w tych wyborach najważniejsze jest to, co wybory poprzedzało i co nastąpi po nich. Kampania wyborcza rozbudziła polskie społeczeństwo. Uczestniczyły w niej rzeczywiste te wielkie masy ludzi, które często badania socjologiczne określały mianem „milczącej połowy narodu”. Tym razem zaangażowali się oni w życie publiczne. Sądzę także, że w toku tej kampanii wyborczej okazało się, że decyzje „okrągłego stołu” otwierały pewnie nowy proces, ważny dla Polski.

„Rzeczpospolita”, 5 czerwca 1989 r.

ZENON KOMENDER

– przewodniczący koła poselskiego „PAX”

Sądzę, że widać dziś atmosferę spokoju i godności, zgodną z myślą zawartą w komunikacie ze spotkania Wojciecha Jaruzelskiego z Prymasem Polski kard. Józefem Glempem. Atmosferę ostatnich dni podkreśla sobotnia wypowiedź Lecha Wałęsy na temat jego głosowania na listę krajową. Wybory wyłonią nowy parlament, który podejmie wiele spraw zawartych w ustaleniach okrągłego stołu, ale także rozbieżności i kwestie tylko zasygnalizowane. Chodzi m.in. o sferę gospodarki, a jak powiedział do Polaków Papież potrzeba nam „pracy ponad pracę”; musimy się po prostu nauczyć pracować, a działalność polityczna to też wielka praca. I wreszcie refleksja osobista: zależy mi bardzo na uczczeniu pamięci ofiar stalinowskich represji, ludzi, z którymi łączą mnie wspólne przeżycia.

„Rzeczpospolita”, 5 czerwca 1989 r.

KURSY Z DNIA 5.06.1989

Bank PKO w Warszawie:.....	kupno	sprzedaż
Dolar USA.....	3950	4050
Frank francuski.....	500	590
Frank szwajcarski.....	2100	2240
Funt szterling.....	5900	6290
Marka RFN.....	1900	2025
Bon PKO SA.....	3800	3950

Dolar na czarnym rynku w W-wie:

.....	kupno	sprzedaż
.....	3980	4050

ze świata • ze świata • ze świata • ze świata • ze świata • ze świata • ze świata

WYBORY ZA GRANICĄ

KANADA (GW)

W Toronto na 2499 biorących udział w głosowaniu 2411 głosowało na Andrzeja Łapickiego, a 31 na Jerzego Urbana. Do Senatu: Władysław Findeisen uzyskał 2282 głosy, Anna Radziwiłł 2271, Witold Trzeciakowski 2294 głosy.

ZSRR (GW)

Do piątku na budynku Ambasady PRL w Moskwie wisiały wyłączone plakaty PZPR, przy czym prezentowano tylko dwóch

kandydatów – Longina Pastusia i Jerzego Urbana. Zarejestrowanych było 3,5 tys. wyborców, wyłącznie tych, którzy mieszkają w Moskwie na stałe.

NA STATKACH (GW)

Ze względu na różnicę czasu już 3 czerwca odbyło się głosowanie na wielu statkach [...]

Druzgocącą przewagę na liście sentaroskiej uzyskali Wł. Findeisen, A. Radziwiłł i W. Trzeciakowski, a na liście poselskiej Jerzy

Zimowski i Józef Kowalczyk, kandydujący z ramienia „S” w Okręgu Szczecińskim.

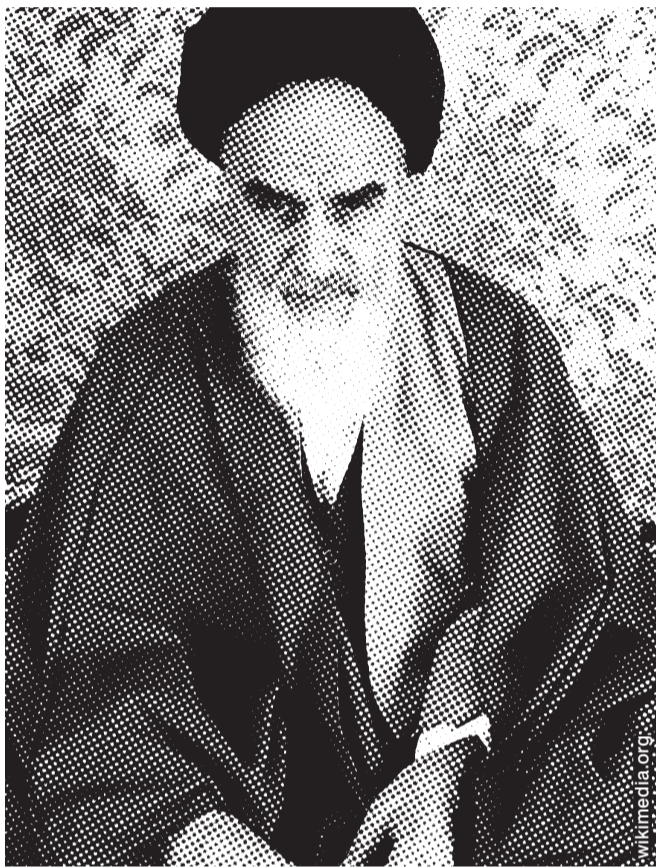
LONDYN (RZ)

Zaświadczenia obywatelskie z roku 1935, przedwojenne indeksy uniwersyteckie i książeczki wojskowe 2 Korpusu – oto, czym legitymowali się zamieszkali od dawna w W. Brytanii Polacy przybywający do dwóch lokali wyborczych w Londynie.

W chwili nadawania tej infor-

macji, liczba głosujących przekroczyła 1600. Szacuje się, że do zamknięcia lokali o godz. 22 zapewne przewyższy ona 2 tys. Ok. 40 osób głosowało też w Edynburgu. Najwięcej jest młodzieży przebywającej tu na paszportach turystycznych, jak i konsularnych. Udział w głosowaniu brały zakonnice oraz cały „Klub Olimpijczyka”.

Informacje z gazet z dnia 5 czerwca 1989 r. – „Gazeta Wyborcza” (GW), „Rzeczpospolita” (RZ)

Ajatollah Chomeini nie żyje

40-dniowa żałoba w Iranie. Ajatollah Chomeini nie żyje. Imam Chamenei nowym przywódcą Republiki Islamskiej. Po dziesięcioletnim sprawowaniu najwyższej władzy politycznej i duchowej w Iranie, o północy z soboty na niedzielę zmarł na atak serca wywołany pooperacyjnymi komplikacjami 89-letni Ajatollah Chomeini. Wkrótce po jego zgonie ogłoszono w Iranie 40-dniową żałobę narodową, podczas której będą funkcjonowały tylko najniezbędniejsze służby publiczne.

Na ulicach Teheranu zapanował wyczuwalny niepokój, a silne patrole tzw. strażników rewolucji islamskiej zajęły pozycje na ważniejszych skrzyżowaniach. Dziesiątki tysięcy wiernych udali się na modły do meczetów. Radio Teheran nawołyje wiernych zarówno do modłów, jak i do spokoju oraz niepiełgrzymowania do dzielnicy Dżamaran, na północy miasta, gdzie mieszkał zmarły imam. Natomiast duchowni z niektórych meczetów apelowali przez głośniki uliczne, by ludność wszystkich dzielnic Teheranu złożyła hołd u łóża zmarłego.

„Rzeczpospolita”, 5 czerwca 1989 r.

KATASTROFA POCIĄGÓW NA URALU

Do strasznej tragedii doszło w nocy z soboty na niedzielę w Górach Uralskich na trasie kolejowej między Czelabińskiem a Ufą (terytorium Baszkirskiej Republiki Autonomicznej w Federacji Rosyjskiej). Na odcinku kolejowym między stokami górskimi, gdzie prawie tuż obok torów biegnie rurociąg ze skroplonym gazem, nastąpił potężny wybuch. Tragicznym zbiegiem okoliczności wybuch nastąpił akurat w momencie, gdy jednocześnie jechały

naprzeciw siebie dwa pociągi pasażerskie.

Według wstępnych danych znajdowało się w nich ponad 1200 osób. Dotychczas znany jest los jedynie niespełna 400 osób, łącznie z zabitymi. Okoliczny las i góry przeszukiwane są przez oddziały wojskowe w nadziei, że komuś z pasażerów udało się dostać z płomieni.

Przypuszcza się, że przyczyną wybuchu był wyciek gazu z rurociągu.

„Rzeczpospolita”, 5 czerwca 1989 r.

Niewielkie zainteresowanie wyborami do Parlamentu Europejskiego

Wyborom do Parlamentu Europejskiego grozi wielka absencja? – pyta w tytule „La Libre Belgique” i przytacza pesymistyczne wyniki sondaży w różnych krajach wspólnoty. Według najbardziej optymistycznych szacunków, ze swego prawa wybor-

czego skorzysta najwyżej 35 proc. obywateli. Tylko w Belgii, Luksemburgu i Grecji zainteresowani ze spokojem oczekują daty wyborów. W tych krajach udział w głosowaniu jest obowiązkowy.

„Życie Warszawy”, 3-4 czerwca 1989 r.

Kuszące bankomaty

Wykradanie pieniędzy z coraz popularniejszych na Zachodzie automatycznych kas typu „bankomat”, nie ominęło również Austrii. Miejskowa policja zdołała aresztować czterech obywateli RFN, którzy w nocy, w ciągu kilku godzin, okradli w 4 miastach austriackich 182 automaty na łączną kwotę 2,3 mln austriackich szylingów.

Automatyczna kasa, znana pod nazwą „bankomat”, stała się w państwach zachodnich dość rozpowszechnionym sposobem otrzymywania gotówki z konta bankowego. Po włożeniu do

otworu karty kredytowej z warkawką magnetyczną, a następnie wykręceniu własnego kodu, posiadacz konta bankowego może szybko i bez problemu otrzymać o każdej porze dnia i nocy niezbędną sumę pieniędzy.

Dogodność uzyskiwania w taki sposób pieniędzy szybko dostrzegli oszuści, którym dość często udaje się „przechrzyć” robotą. W odpowiedzi na podejmowane przez banki środki ostrożności, częstą zmianą kodów i instalowanie kamer telewizyjnych, stale obserwujących „bankomaty”, przestępcy za każdym razem wynajdują skuteczne, pomysłowe sposoby przedostania się do sejfów banków, bez przekraczania ich.

„Ekspres Ilustrowany”, 5 czerwca 1989 r.

G. BUSH

O wynikach podróży po Europie Zachodniej

Prezydent USA, George Bush wystąpił w Portsmouth, w stanie New Hampshire, gdzie złożył oświadczenie będące podsumowaniem jego podróży do Europy. Moje propozycje – powiedział szef Białego Domu – mają na celu zapewnienie w drodze rokowań szybszych i większych redukcji sił i zbrojeń konwencjonalnych w Europie. Spotkanie na najwyższym szczeblu państw NATO, podkreślił Bush, wykazało, że jesteśmy gotowi w okresie zachodzących obecnie historycznych przemian do tworzenia prawdziwie nowego świata. Powinniśmy teraz – powiedział prezydent – podjąć wysiłki, aby położyć kres zimnej wojnie.

„Rzeczpospolita”, 5 czerwca 1989 r.

Z MOSKWY WIEJE WIOSNĄ

Michaił Gorbaczow w swym 95-minutowym exposé zapowiedział redukcję budżetu obronnego ZSRR, który wynosi obecnie 77,3 mld rubli (ok. 120 mld dolarów, według obowiązującego w ZSRR oficjalnie kursu). Jest to suma prawie czterokrotnie większa od podanej w październiku poprzedniego roku.

Ale nie to było największą sensacją burzliwych obrad ponad 2200 deputowanych ludowych. Otóż do Rady Najwyższej nie wybrano Borysa Jelcyna, na którego wcześniej głosowało 6 milionów moskwiów. Wielu intelektualistów oskarżyło aparat partyjny o manipulację i dopiero oburzenie mieszkańców Moskwy sprawiło, że jeden z deputowanych odstąpił swój mandat w Radzie Najwyższej właśnie Jelcynowi. Jednak inni reformatorzy nie znaleźli się w tym gremium, które posiada obecnie ogromną władzę, „zbyt wielką”

– zdaniem profesora Andrieja Sacharowa.

Zapatrzeni we własne, krajowe utarczki, nie śledziliśmy zapewne tej moskiewskiej burzliwej debaty. Oto ekspresowa ściga: Jelcyn ocenił sytuację w Związku Radzieckim jako bardzo niepokojącą. Aktywizują się i konsolidują siły przeciwnie przebudowie. Rozwijają się podziemie gospodarcze i korupcja. Rośnie przestępczość. Rozmyciu ulegają podstawy moralne społeczeństwa. Jednocześnie słabnie wiara ludności w powodzenie pierestrojki.

Upomniał się o ustawę o partii, która wyznaczyła granicę kompetencji i prawomocności decyzji podejmowanych przez organa partyjne.

[...]

W dyskusji zabrało dotąd głos 250 deputowanych do głosu zapisanych jest 460.

„Przekrój”, 4 czerwca 1989 r.

BENNY HILL NADAL KRĘCI

Ulubieniec publiczności telewizyjnej całego świata, angielski komik Benny Hill poinformował na łamach prasy w Londynie, że – wbrew plotkom – nie ma zamiaru przejść na emeryturę. Po dłuższych wakacjach „dla naładowania baterii” 64-letni aktor rozpocznie we wrześniu zdjęcia do nowej serii telewizyjnych gagów, tym razem realizowanej w Stanach Zjednoczonych.

„Ekspres Ilustrowany”, 5 czerwca 1989 r.

Uszkodzenie autobusów w łódzkim MPK

3 bm. w godzinach nocnych w zajezdni łódzkiego MPK nieznanymi sprawcami uszkodzili 43 autobusy komunikacji miejskiej.

Poprzecinano paski klinowe, rurki paliwowe i przewody hamulcowe. Funkcjonariusze WSW pod nadzorem prokuratury prowadzą śledztwo.

„Rzeczpospolita”, 5 czerwca 1989 r.

W SKRÓCIE

Naukowcy z Wrocławia laureatami nagrody PAN w dziedzinie chemii

Laureatami Nagrody Naukowej PAN im. Marii Skłodowskiej-Curie w zakresie chemii za 1988 r. zostali profesorowie Walter Wojciechowski i Józef Ziółkowski z Wrocławia.

„Sztandar Młodych”, 4 czerwca 1989 r.

Laureaci Festiwalu Polskich Sztuk Współczesnych

Konkursowym pokazem „Kartoteki” Tadeusza Różewicza Teatru „Studio” z Warszawy zakończył się przegląd spektakli uczestniczących we Wrocławskim Festiwalu Polskich Sztuk Współczesnych, który trwał od 27 maja do 4 czerwca br.

Jury w składzie: Władysław Terlecki – przewodniczący jury, oraz: Teresa Sawicka, Paweł Dobrzycki, Zbigniew Karnecki, Jerzy Koenig, Janusz Nyczak, Jerzy Przedziecki, Jan Siekiera, Jerzy Sokółowski – ogłosiło swój werdykt.

Grand Prix przyznano Tadeuszowi Łomnickiemu za wybitne kreacje aktorskie: rolę Kościuszki w sztuce „Lekcja polskiego” Anny Bojarskiej w reż. Andrzeja Wajdy z Teatru Powszechnego w Warszawie oraz rolę Bohatera w „Kartotece” w reż. zbiorowej: Zbigniewa Brzozy, Macieja Ciriña, Szczepana Szczykno i Jarosława Kiliana.

„Gazeta Robotnicza”, 5 czerwca 1989 r.

Zjazd założycielski Stowarzyszenia Pisarzy Polskich wybrał władze

Prezesem został Jan Józef Szczepański. Akces do Stowarzyszenia zgłosiło 500 ludzi pióra z Polski i zagranicy.

„Polityka”, 5 czerwca 1989 r.

Sąd Wojewódzki w Warszawie odmówił zarejestrowania Niezależnego Zrzeszenia Studentów

nie godząc się na uznanie prawa do strajku. Od decyzji przysługuje prawo odwołania do Sądu Najwyższego. Na razie jednak podniosła ona tylko temperaturę w środowisku studenckim. Lech Wałęsa określił postanowienie sądu jako sprzeczne z ustaleniami „okrągłego stołu”.

„Polityka”, 11 czerwca 1989 r.

Fot. East News/Mojtek Laski

JOHNSON & JOHNSON I LENIN

Pierwszy czerwca może się dla Stoczni im. Lenina okazać datą zwrotną. Jej likwidacja z przyczyn politycznych, na mocy decyzji premiera Rakowskiego, wywołała protesty założycieli „S”. [...]

Zainteresowano tym Barbarę Piasecką-Johnson, współwłaścicielkę koncernu, produkującego m.in. kosmetyki w USA. Pier-

szego czerwca spotkała się ona z dyrektorem stoczni, Czesławem Tołwińskim oraz Lechem Wałęsą, Jackiem Merkleem z kierownictwa „S” i doradcą ekonomicznym Związku Janem Bieleckim. Efektem rozmów było podpisanie tzw. deklaracji intencji; pani Piasecka-Johnson jest gotowa utworzyć spółkę joint venture, angażując w nią swoje kapitały.

Celem spółki będzie budowa statków oraz produkcja ich wyposażenia. Powstanie nowe przedsiębiorstwo pod nazwą Stocznia Gdańska, spółka z o.o. 55 proc. udziałów będzie miała p. Piasecka, która wniesie 100 mln dolarów, a 45 proc. Stocznia Gdańska im. Lenina.

„Gazeta Wyborcza”, 5 czerwca 1989 r.

Tragedia w Nowej Dębie

2 bm. w Nowej Dębie doszło do poważnej katastrofy samochodowej.

W autokar wiozący dzieci pracowników „Siarkopolu” do ośrodka wypoczynkowego w Bojanowie, uderzyła naczepa samochodu wieloosiowego „Tir” z Holandii. Poszkodowanych zostało 17 osób, w tym 11 dzieci, które natychmiast przewieziono do szpitali w Nowej Dębie, Tarnobrzegu i Sandomierzu. [...]

Przyczyną katastrofy, w której wzięło udział 5 pojazdów samochodowych, była prawdopodobnie zbyt szybka jazda samochodu „Tir” po śliskiej jezdni. [...]

„Słowo Powszechne”, 5 czerwca 1989 r.

Koniec sporu

Zakończył się spór między Polską a NRD o tor morski w Zatoce Pomorskiej. Obecna umowa w całości zapewnia bezpośredni, swobodny i suwerenny dostęp do zespołu portowego Szczecin-Świnoujście. NRD anuluje jednostronną decyzję, którą poszerzała granicę swoich wód terytorialnych.

„Przekrój”, 11 czerwca 1989 r.

Pięcioraczki w oborze

Jedna z krów w gospodarstwie Alicji Korpus w Miłkowie-Pustkowie w woj. kaliskim ustanowiła niecodzienny rekord, wydając na świat cielece pięcioraczki. Wśród owej piątki są dwa byczki.

Pojawiły się pytania czy krowie podawano jakieś środki hormonalne. Okazuje się że nie. Wszystko odbyło się na drodze jak najbardziej naturalnej. Pięcioraczki chowają się zdrowo i dopisuje im apetyt.

„Express Wieczorny”, 5 czerwca 1989 r.

O EKSPORCIE

Eksport truskawek i kurek solonych zostaje objęty indywidualnymi pozwoleniami wywozu – w tym roku pozwoli się na łączny eksport 15 tys. ton schłodzonych truskawek i 200 t. kurek.

„Express Wieczorny”, 5 czerwca 1989 r.

STREFY WOLNOŚCOWE

Ponad roczna dyskusja nad powoływaniem lub nie stref wolnościowych została zakończona 2 bm. podpisem M.F. Rakowskiego pod rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wolnych obszarów celnych. Powstaną one m.in. w Darłowie, Kołobrzegu, Szczecinie, Goleniowie, Kolbaskowie, Gryficach, Wrocławiu-Popowicach i Gliwicach.

„Słowo Powszechne”, 5 czerwca 1989 r.

Zamknięcie truciciela

Prezes Rady Ministrów M.F. Rakowski przyjął reprezentantów woj. jelegonińskiego. Premier poinformował gości o swojej de-

cyzji zatrzymania szkodliwej dla środowiska produkcji Zakładów Chemicznych „Chemitex – Celwiskoza” i przebranzowaniu zakładów z dniem 1 stycznia 1990 r. decyzja zapadła po wielu latach protestów środowiska jeleniogórskich ekologów i spektakularnej uchwale.

„Express Wieczorny”, 5 czerwca 1989 r.

Jaruzelski musi odejść

Gen. W. Jaruzelski odpowiedzialny za stan wojenny, za ludzkie tragedie i zmarnowane szanse całego narodu, kandyduje na prezydenta. Kandydatura ta obraża sumienia Polaków. Protestujemy i wzywamy wszystkich do protestów. Generał musi odejść! Żądamy wolnych wyborów!

„Solidarność Walcząca” nr 21/132 z 10 czerwca 1989 r.

SOWIECI DO DOMU

W 44 lata po zakończeniu II wojny światowej na terytorium PRL stacjonuje kilkaset tysięcy sowieckich żołnierzy, doradców, członków personelu pomocniczego i ich rodzin. Nie chcemy ich. Domagamy się ich wycofania.

Nasze działania nie są wymierzone w naród rosyjski, z którym chcemy żyć w przyjaźni. Pragniemy dobrosąsiedzkich, opartych na wzajemnym poszanowaniu stosunków z narodami: ukraińskim, białoruskim i litewskim. Nigdy jednak nie pogodzimy się z uwłaczającą obecnością na naszym terytorium wojsk, które nie można określić inaczej niż okupacyjne.

W pełni popieramy antysowieckie wystąpienia młodzieży Krakowa i Gdańska. Także my uważamy, że nie wolno godzić

się z poniżającymi rozstrzygnięciami, ze zniewoleniem i narzucanym siłą jarzmem.

Trzeba protestować, trzeba walczyć. Nawet jeśli nasz nacisk nie będzie na tyle silny, by zmusić Sowieców do wycofania się, ważne jest byśmy głośno powiedzieli nasze NIE.

NIE – obecności obcych wojsk;

NIE – sowieckiej dominacji: gospodarczej, politycznej i wojskowej;

NIE – komunizmowi.

Będziemy protestować, pikietować obiekty wojsk sowieckich, manifestować przed ambasadami, konsulatami i na ulicach miast. Nie zrezygnujemy.

„Solidarność Walcząca” nr 21/132 z 10 czerwca 1989 r.

Strajk

Dlaczego strajk? To pytanie zadawało sobie wielu. Tym bardziej, że strajki wybuchły nagle, dla wielu nieoczekiwanie.

Aby przeanalizować źródła konfliktu trzeba wrócić aż do początku roku akademickiego. Podjęcie jawnej działalności przez NZS na ponad 40 uczelniach zmierzało do jednego celu: stworzenie realnego, niezależnego przedstawicielstwa studenckiego, ruchu, który zmieni kształt, model i oblicze szkół wyższych. Pierwszym elementem drogi do autonomii na uczelniach miało być prawo wolności stowarzyszania się. I tu zaczęły się problemy. Pomimo wielu obietnic i deklaracji politycznych tylko w tym roku kalendarzowym wniosek o rejestrację NZS-u został trzykrotnie odrzucony. [...] Kiedy po Okrągłym Stole raz jeszcze podpisano decyzję o konieczności rejestracji NZS [...] sprawa wydawała się prosta. [...]

Nic z tego! [...] Sąd ogłosił decyzję odmowną powołując się na ekspertyzę MEN. Na sali pękł balon rozgoryczenia. Ktoś krzyknął „Precz z komuną”. Górę wzięły emocje. Skandując hasła studenci demonstracyjnie opuścili gmach sądu. Na ulicy powstała przepychanka z milicją. W wyniku późniejszej interwencji doszło do pobić, zatrzymań i konfiskaty transparentów. Tego było już za wiele! Nie można było nie reagować. Jeszcze tego samego dnia Komisje Uczelniane Uniwersytetu i Politechniki Warszawskiej proklamowały strajk. [...]

Kalendarium strajkowe 23–31.05.

23.05 /wtorek/
Godz. 12.00 - rozprawa rejestracyjna w gmachu Sądu Wojewódzkiego w Warszawie. [...]

Od godz. 17.00 Komisja Uczelniana Uniwersytetu proklamuje strajk okupacyjny. Jeszcze tego samego dnia strajk wybuchł na Politechnice Warszawskiej.

24.05 /środa/
O godz. 8.00 zostaje ogłoszony jednodniowy strajk ostrzegawczy na SGPiS. [...]

Około południa do strajkujących uczelni przyłączają się SGGW, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Wrocławski, a także wyższe szkoły artystyczne w Szczecinie, Gdańsku, Warszawie i Łodzi. Wieczorem strajk okupacyjny rozpoczęli studenci UMK w Toruniu. [...]

25.05 /Boże Ciało/
Strajki trwają w pięciu miastach: Warszawie, Wrocławiu, Łodzi, Toruniu i na Akademii Muzycznej w Szczecinie.

26.05 /piątek/
[...] Do strajkujących uczelni dołącza Akademia Medyczna w Warszawie i Łodzi, filia UW w Białymstoku. [...]

27.05 /sobota/
Strajki objęły Uniwersytet Gdański, Politechnikę i AWF. Grupa kil-

kunastu studentów podjęła głodówkę na UG. [...]

28.05 /niedziela/
Strajki rozpoczęły Akademia Ekonomiczna i Medyczna w Poznaniu. Strajkuje Uniwersytet im. A. Mickiewicza. Podjęto także 9-cio osobową akcję głodówkową. [...]

29.05 /poniedziałek/
Do strajkujących ośrodków dołączają nowe. Strajkują wszystkie uczelnie Wrocławia, większość warszawskich, łódzkich, poznańskich. Ogłoszono strajk głodówkowy w Łodzi. Działacze NZS z Krakowa oświadczają, że nie podejmą akcji protestacyjnych, sprzeciwiając się zmianom statutowym dokonany przez IV Zjazd.

30.05 /wtorek/
Jacek Kuroń i min. Kwaśniewski podejmują rozmowy na temat NZS-u. O godzinie 11.00 zbiera się Ogólnopolski Komitet Strajkowy. Akcja protestacyjna obejmuje 43 uczelnie. O godz. 17.00 zostaje podpisany komunikat o zawieszeniu akcji strajkowej z dniem 31 maja.

31.05 /środa/
Ostatni dzień strajków. Towarzyszą im spektakularne akcje, wiece i manifestacyjne wyjścia z uczelni.

NEP NZS NR 15/16 z 14 czerwca 1989 r.

Na zielonym rynku są czerśnie i truskawki

[...] Byliśmy na targowisku w piątek przed południem. Jak kształtują się ceny?

Z dnia na dzień tanieją młode ziemniaki. Obecnie kosztują już 350 zł za kg. Są jednak małe no i zbyt jeszcze drogie, jak na obiad dla rodziny – kupowane rzadko. [...] Stare podrozały, kosztują 90 zł. Bardzo dużo dostarczono w piątek sałaty (główka 30–50 zł), młodej kapusty (250), kalafiorów (300–400). Bez kłopotu kupujemy pomidory (1.300–1.500 zł), ogórki (500–800 zł), rzodkiewkę (100 zł), [...] Szczypior kosztuje 100 zł, botwinka 100 zł, koper 50–80 zł, seler 250 zł (sztuka), zielona pietruszka 150 zł, szparagi 700 zł (pęczek). Z ciekawostek targowych. Można było kupić czer-

woną sałatę francuską po 100 zł (podobno przyprawia się ją nie śmietaną, a specjalnym sosem z oleju i octu).

„Gazeta Robotnicza”, 5 czerwca 1989 r.

PŁYTY KOMPUTEROWE

W Europie, USA i w Japonii sprzedano w 1988 roku 390 mln płyt kompaktowych — o 56 procent więcej niż w roku poprzednim. W tym roku spodziewany

jest dalszy wzrost o 38 procent, co oznacza sprzedaż w tych krajach 540 mln, a na całym świecie 650 mln płyt. Co piąte mieszkanie w Japonii jest wyposażone w odtwarzacz płyt kompaktowych, w Europie i w USA — co siódme. Mimo to w Europie sprzedaż płyt kompaktowych jest dziś większa niż tradycyjnych płyt winylowych i równa sprzedaży kaset audio.

„Wiedza i Życie”, nr 07-08/1989.

48 WĘŻY BOA ŁUPEM ŻŁODZIEI

Żłodziarze zakradli się nocą, z wtorku na środę. Padał wtedy ulewny deszcz. Wygięli kraty w solidnym ogrodzeniu wokół pawilonu ze zwierzętami egzotycznymi i skradli 48 węży boa. [...]

Zoo straciło całą rodzinę boa dusicieli wraz z przychowkiem, na który czekano ponad 15 lat oraz 6 dorosłych boa tęczowych. To olbrzymia strata. W wolnym handlu w Polsce nie można legalnie nabyć węży boa. [...] Śledztwo w sprawie włamania trwa.

„Express Wieczorny”, 5 czerwca 1989 r.

SPORT ANGLIA – POLSKA 3:0 KONIEC PEWNEJ LEGENDY

LEGENDA naszej piłki zrodziła się przed 18 laty na Wembley, kiedy „Tomaszewski zatrzymał Anglię”, a Anglicy w swoich gazetach obwieścili „koniec świata”. Wówczas dla polskiego futbolu był to początek autentycznej kariery z czterema Mundialami. Zamknął tamten etap również mecz z Anglią w meksykańskich finałach, gdy Gary Lineker trzema bramkami wskazał naszym właściwe już miejsce w piłkarskim szyku. Ostatniej soboty ten sam Ganry Lineker pierwszą bramką w meczu z Polską, zdaje się, że na dobre otworzył Anglii drogę do finałów „Italia '90”. Zwycięstwo gospodarzy przypieczętowali Bames i Webb. Wynik 3:0 mówi sam za siebie. [...]

„Słowo Powszechne”, 5 czerwca 1989 r.

OGŁOSZENIA DROBNE

Do wymiany posiadam pocztówki o różnej tematyce. Odpowiadam na każdy list

Gospośia na stałe. Warunki bardzo dobre. Piastów

Pragniesz szczęśliwego małżeństwa napisz „DOBOTA” Polonia Mirosławice

Pracowników (mężczyzn) na stałe do sprzątnięcia i mycia okien, przyjmuję. Warunki bardzo dobre

Sprzedam Syrenę 105. 77 r.

Kupię rower terenowy BMX

Sprzedam dwa nowe fotele do fiata

Sprzedam rodowodowe charty afgańskie (czarnosrebrne, błękitne) po złotej medalistce i importowanym reproduktorze. Warszawa

Sprzedam Biblię w języku hebrajskim

„Słowo Powszechne” zatrudni korektorki (korektorów) do pracy na zmianach dziennej i nocnej. Dobre warunki placowe, wszystkie soboty wolne. Własne leczenie i baza wypoczynkowa

Automatyczne sekretarki „Tylko” sprzedam

Przedsiębiorstwo zagraniczne pilnie zakupi szafę pancerną lub sejf, najchętniej oryginalny stylowy wyrób z okresu międzywojennego lub wcześniejszego

Dyplomata zatrudni pomoc domową. Oferty Biuro Ogłoszeń. Warszawa Marszałkowska

Sprzedam video Nec na gwarancji lub zamienię na odtwarzacz

Tchórzofretki sprzedam

Młody naukowiec poszukuje kawalerki

Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Fot. M. Józefiak

Odrodzony po 44 latach komunizmu Senat w 2019 r. obchodzi swoje 30-lecie. Obecna kadencja Izby jest już dziewiątą z kolei.

Senat powstał z Rady Królewskiej, która funkcjonowała przy królu od połowy XIV w. i pełniła funkcję doradczą. Ponad 500-letnia historia polskiego parlamentaryzmu pozwala dostrzec związek między dwuizbowością parlamentu a suwerennością państwa – kiedy istniał Senat, Polska była krajem niezawisłym.

Po II wojnie światowej Izbę zlikwidowano w wyniku sfałszowanego referendum w 1946 r. Decyzja o przywróceniu zapadła przy Okrągłym Stole, a 4 czerwca 1989 r., równoległe z częściowo wolnymi wyborami do Sejmu, odbyły się pierwsze w pełni wolne wybory do Senatu.

W skład Senatu wchodzi 100 senatorów wybieranych w jednomandatowych okręgach wyborczych. Izba uczestniczy w stanowieniu prawa, bierze też udział w powoływaniu i odwoływaniu szefów organów państwowych, m.in. rzecznika praw dziecka czy prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Jej zgody wymaga zarządzenie referendum przez prezydenta.

Na czele Senatu stoi marszałek, będący po prezydencie i marszałku Sejmu trzecią osobą w państwie. Najważniejszym obowiązkiem senatorów jest aktywne uczestniczenie w posiedzeniach Izby i komisji senackich. Uprawnienie, gwarantujące senatorom ochronę i niez-

ależność w sprawowaniu mandatu, stanowi immunitet. Senatorowie mogą składać oświadczenia senatorskie i interweniować w sprawach przekazanych przez wyborców.

Senat i Sejm tworzą wspólnie Zgromadzenie Narodowe, które m.in. odbiera przysięgę od nowo wybranego prezydenta.

Izba sprawuje opiekę nad Polakami mieszkającymi za granicą; w 2019 r. na ten cel zagwarantowano w budżecie Kancelarii Senatu 100 mln zł. Szczególne znaczenie ma wspieranie oświaty polonijnej. Z inicjatywy Izby 2 maja jest obchodzony jako Dzień Polonii i Polaków za Granicą.

Muzeum Historii Polski

Muzeum Historii Polski jest państwową instytucją kultury. Gromadzimy i prezentujemy pamiątki materialne i niematerialne świadectwa dotyczące dziejów Polski i Polaków.

Prezentujemy najważniejsze wątki polskiej historii ze szczególnym uwzględnieniem tematyki wolności – tradycji parlamentarnych, instytucji i ruchów obywatelskich, walki o wolność i niepodległość. Tworzymy wystawy, prowadzimy działalność naukową, popularyzujemy i promujemy historię Polski. Sięgamy po inspirujące przykłady narodowych osiągnięć, a także uczestniczymy w debacie nad trudnymi kartami naszych dziejów. Jesteśmy aktywni w kształtowaniu międzynarodowego wizerunku Polski, aby jej dzieje i kultura były zrozumiałe i atrakcyjne dla cudzoziemców.

Stała siedziba Muzeum Historii Polski powstaje na terenie Cytadeli Warszawskiej (tzw. Park Niepodległości). Narracyjna ekspozycja stała (7 tys. m kw. powierzchni) będzie największą ekspozycją historyczną w Polsce i przedstawi ponad tysiącletnie dzieje

państwa i narodu polskiego. Centralne miejsce znajdzie w tej opowieści historia wolności. Kolejny wątek fabularny prowadzony przez całą ekspozycję to opowieść o kształtowaniu się polskiej tożsamości. Trzeci z wiodących wątków narracji będzie tworzył opowieść o społeczeństwie i cywilizacji.

Od 2006 r. Muzeum prowadzi aktywną działalność wystawienniczą, prezentując najważniejsze wątki polskiej historii – państwa i narodu – na wystawach czasowych i multimedialnych. Wystawy, projekty edukacyjne i wydawnictwa Muzeum były wielokrotnie nagradzane, w tym najbardziej prestiżową nagrodą muzealniczą „Sybilla”.

Muzeum prowadzi różnorodną działalność edukacyjną. Realizowane są lekcje muzealne, projekty historyczno-filmowe, teatralne, różnego rodzaju konkursy oraz gry miejskie. Prowadzone są również szkolenia dla nauczycieli.

Muzeum Historii Polski: www.muzhp.pl www.dzieje.pl www.wystawy.muzhp.pl

Fundacja PGNiG im. Ignacego Łukasiewicza

wspiera działania propagujące naukę, edukację oraz historię. Wskrzesza w ten sposób pamięć o ludziach, których nazwiska zatartł czas. Doskonałym przykładem takiej osoby jest nasz patron – Ignacy Łukasiewicz – twórca podwalin przemysłu naftowego.

to wyjątkowy program edukacyjny stworzony przez Fundację PGNiG. Skierowany jest do dzieci i młodzieży – twórców przyszłości Polski i polskiej myśli technicznej. Jego celem jest promowanie zdobywania wiedzy poprzez doświadczanie oraz popularyzacja polskich naukowców i wynalazców.

Zapraszamy do udziału w IV edycji. Startujemy po wakacjach!!